

11 december 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],

geboren op [datum],

wonende te [plaats],

hierna te noemen: klager,

juridisch adviseur: mr. G.M.J. van Oijen, advocaat te 's-Hertogenbosch,

tegen:

[naam],

geboren op [datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde,

gedurende zijn werkend leven onder meer rector van [naam] te [plaats]

en thans priester met emeritaat.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 17 april 2012. Op 26 juli 2012 is bij de griffie een verweerschrift ingekomen van mgr. dr. [naam], bisschop van het bisdom Rotterdam.

Op 26 november 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn dochter, [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. G.M.J. van Oijen.

Aangeklaagde is verschenen en werd bijgestaan door pastoor [naam]. Namens het bisdom is mgr. dr. J.H.J. [naam], bisschop van het bisdom Rotterdam, verschenen.

2. De klacht

2.1. Klager is op zijn achtste misdienaar geworden in de kerk aan de [straat] te [plaats]. In de periode van [jaar] tot [jaar] was aangeklaagde rector en priester van het verpleeghuis [naam] te [plaats]. [naam] was vlakbij de woning van klager gelegen. Aangeklaagde had een aantal jongens dat als misdienaar werkzaam was in nabijgelegen parochies gevraagd hem te komen assisteren bij de zondagdiensten in de kapel van [naam]. Klager was een van die jongens. Samen met de andere jongens zorgde hij ervoor dat de mensen die in [naam] verbleven naar de kapel op de eerste etage van het verpleeghuis werden gebracht en dat zij na de mis weer terug naar hun kamers werden gebracht.

Na de zondagochtenddienst werd klager, al dan niet samen met andere misdienaars, door aangeklaagde uitgenodigd op diens kamer. Er werd dan koffie gedronken of er werden klusjes gedaan. Wanneer klager alleen bij aangeklaagde op zijn kamer was, gebeurde het dat aangeklaagde klager –na het doen van een klusje– beloonde door hem over zijn rug te strelen of hem een kus op zijn mond te geven. Ook gebeurde het dat aangeklaagde met zijn hand in de broek van klager ging en zijn blote geslachtsdeel betastte.

Toen klager 15 jaar oud was, heeft hij aan zijn ouders over het seksueel misbruik verteld. Hierop is de vader van klager naar aangeklaagde gegaan. Toen de vader van klager terug kwam van dit bezoek, zei hij tegen klager dat hij niet meer bij aangeklaagde mocht komen. Omdat klager het destijds niet naar zijn zin had thuis en zowel de patiënten, nonnen en aangeklaagde altijd aardig waren tegen klager, keerde klager na ongeveer twee maanden terug naar [naam]. De ouders van klager stemden hiermee stilzwijgend in.

Op enig moment verhuisde aangeklaagde naar een flat in [plaats]. Klager volgde op dat moment een MAVO-opleiding in [plaats]. Aangeklaagde heeft toen aan de ouders van klager voorgesteld dat klager bij hem zou kunnen komen wonen. Dit zou klager reistijd besparen en bovendien kon aangeklaagde klager begeleiden bij zijn huiswerk. Vanaf zijn 16^e tot zijn 19^e woonde klager zodoende bij aangeklaagde in huis.

Gedurende de periode dat klager bij aangeklaagde woonde nam het seksueel misbruik in heftigheid toe. Klager had destijds uitslag op zijn been, waarvoor hij een zalfje gebruikte. Elke avond kwam aangeklaagde naar de kamer van klager om dit zalfje op zijn been te smeren. Al snel maakte aangeklaagde er een gewoonte van ook de anus van klager met dit zalfje in te smeren en vervolgens met zijn vingers in de anus van klager binnen te dringen. Klager moest op zijn beurt het geslachtsdeel van aangeklaagde vasthouden. Aangeklaagde begeleidde met zijn eigen hand de hand van klager naar zijn geslachtsdeel. Het gebeurde dikwijls dat aangeklaagde dan ook tot een orgasme kwam. Ter zitting geeft klager voort aangegeven dat hij, gedurende de periode dat hij bij aangeklaagde woonde, nooit alleen gedoucht heeft. Aangeklaagde kwam altijd bij klager onder de douche staan en waste hem dan.

Ook tijdens een vakantie in Spanje in [jaar] met aangeklaagde vond het seksueel misbruik, zoals omschreven in de voorgaande alinea, plaats.

Aangeklaagde zorgde ervoor dat klager over voldoende geld beschikte om rond te komen en gaf hem tevens cadeaus, waaronder een brommer voor zijn 16^e verjaardag en een auto toen klager zijn rijbewijs haalde. Ook nam aangeklaagde klager mee op vakanties en andere uitjes. Daarbij schonk aangeklaagde elke dag alcohol (wijn en likeur). Deze omstandigheden, alsmede de (stilzwijgende) goedkeuring van de ouders van klager dat hij bij aangeklaagde woonde, maakte het dat klager het seksueel misbruik normaal begon te vinden. Hij had het gevoel dat het erbij hoorde.

Het seksueel misbruik had structureel plaats in de periode van [jaar] tot en met [jaar], het moment waarop klager zijn huidige echtgenote ontmoette. In [jaar] trouwde klager met zijn huidige echtgenote en verhuisde.

2.2. Het seksueel misbruik heeft een grote impact gehad op het leven van klager. Klager voelt zich op diverse gebieden onzeker, te weten op emotioneel, seksueel en relationeel vlak. Ook ten aanzien van zijn geloofsovertuiging ervaart klager onzekerheid. Klager heeft een aversie ontwikkeld tegen alles wat zich bisschop, priester, paus of pater noemt.

De relatie tussen klager en diens vader is nooit meer dezelfde geworden, nadat klager op 15-jarige leeftijd zijn ouders inlichtte over het seksueel misbruik.

Nadien heeft klager niet meer over het seksueel misbruik durven praten. Pas in april van dit jaar heeft hij zijn echtgenote hiervan op de hoogte gesteld door haar het klaagschrift te laten lezen. Ook de dochter van klager en zijn moeder zijn van het seksueel misbruik op de hoogte. Tegen zijn zoon durft klager het niet te vertellen. Omdat klager lange tijd niet over het seksueel misbruik heeft durven praten, heeft hij geruime tijd in een isolement geleefd.

Lange tijd heeft klager gedacht dat het seksueel misbruik erbij hoorde.

2.3. Met zijn klacht wenst klager te bereiken dat aangeklaagde beseft en inziet dat hij door hetgeen hij klager heeft aangedaan veel schade bij klager heeft aangericht. Klager hoopt met het doorlopen van de klachtprocedure de traumatische gebeurtenissen, zoals onder 2.1. omschreven, achter zich te kunnen laten. Voorts wenst klager -met de in deze klachtprocedure verkregen informatie- dat het probleem van seksueel misbruik binnen de R.K.-Kerk verder kan worden ingedamd en in de toekomst kan worden voorkomen.

3. Het verweer

Gelet op de gezondheidstoestand van aangeklaagde heeft de heer [naam], bisschop van Rotterdam, namens aangeklaagde weerwoord gegeven. De heer [naam] heeft in zijn schriftelijke reactie bevestigd dat aangeklaagde per [datum] en gedurende de periode van het seksueel misbruik, zoals door klager gesteld, rector van [naam] in [plaats] was.

De heer [naam] heeft voorts aangegeven enkele gesprekken met aangeklaagde te hebben gevoerd betreffende het seksueel misbruik. Alhoewel aangeklaagde het seksueel misbruik niet heeft ontkend, heeft hij het ook niet met zoveel woorden erkend. Er zijn momenten waarop aangeklaagde zich klager helemaal niet kan herinneren, maar er zijn ook momenten waarop hij zich klager wel kan herinneren, maar hem niet in verband brengt met hetgeen klager hem verwijt. Daarbij heeft aangeklaagde in een vervolgggesprak aangegeven zich het voorgaande gesprek niet meer te kunnen herinneren.

Bij het Bisdom zijn geen andere klachten jegens klager bekend. Onderzoek naar de persoon van aangeklaagde heeft uitgewezen dat hij een goede reputatie genoot.

Wel heeft [naam] aangegeven dat daden van seksueel misbruik te allen tijde krachtig dienen te worden afgekeurd. Het verhaal van klager is zeer indringend.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 45 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Door de gezondheidstoestand van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Gedurende acht jaren heeft aangeklaagde klager seksueel misbruikt. Het misbruik bestond de eerste jaren uit het zoenen van klager en het betasten van zijn blote geslachtdeel. De laatste drie jaren, toen klager bij aangeklaagde inwoonde, bestond het seksueel misbruik ook uit het binnendringen met de vinger(s) van de anus van klager. Ook moest klager het geslachtsdeel van aangeklaagde vasthouden, waarbij aangeklaagde dikwijls tot en orgasme kwam. Daarbij werd klager door aangeklaagde vergezeld tijdens het douchen en werd klager door aangeklaagde gewassen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt de verklaring ondersteund door een viertal briefjes die aangeklaagde aan klager heeft verstuurd d.d. 18 april 2012, 12 juni 2012, 14 juni 2012 en 12 november 2012. Deze briefjes zijn verstuurd naar aanleiding van een brief die klager aan aangeklaagde stuurde d.d. 17 december 2011, waarin klager beschrijft wat het seksueel misbruik door aangeklaagde met hem gedaan heeft.

In het briefje van 18 april 2012 staat beschreven dat aangeklaagde ervan overtuigd is dat hij een zeer ongunstige invloed heeft gehad op het leven van klager.

Vervolgens staat in het briefje van 12 juni 2012 beschreven dat het tot aangeklaagde is doorgedrongen dat hij klager veel pijn heeft gedaan en klager daarvoor vergiffenis vraagt. Het is nimmer de bedoeling van aangeklaagde geweest om klager te beschadigen of op enige manier pijn te bezorgen, aldus de inhoud van de brief.

Aangeklaagde schrijft in zijn briefje van 14 juni 2012 dat hij, na zijn schuldbekentenis, iets goeds wil doen voor klager.

In de laatste brief d.d. 12 november 2012 staat onder meer het volgende:

‘Eigenlijk wil ik je opnieuw zeggen dat ik verkeerd heb gedaan en dat ik er de diepste spijt over heb. (...) Ik ben nu al enige maanden over mijn negentigste jaar heen en hoe lang ik nog aan mijn leven mag toevoegen weet ik natuurlijk niet, maar ik heb er behoefte aan om jou nogmaals uitdrukkelijk te vragen: vergeef mij alles.’

Tijdens de zitting heeft aangeklaagde aangegeven zich niet meer te kunnen herinneren bovenstaande brieven aan klager te hebben gestuurd. Wel heeft aangeklaagde aangegeven dat het zijn handtekening is die onder de brief van 12 november 2012 staat en dat hij achter de inhoud van deze brief staat.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 12 jaar oud.

Klager had het thuis niet naar zijn zin, maar in [naam] wel. Aangeklaagde heeft hiervan misbruik gemaakt. Vervolgens heeft aangeklaagde klager bij hem in huis genomen en

trakteerde hij klager op uitjes, nam hem mee op vakanties, voorzag klager in zijn financiële behoefte en beloofde hem met een bromfiets en een auto.

Omdat de ouders van klager nooit vraagtekens hebben geplaatst bij het feit dat klager bij aangeklaagde woonde, terwijl zij van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde in [naam] op de hoogte waren, dacht klager dat het er allemaal bij hoorde.

4.5. De Klachtencommissie zal de Bisschop gelet op het vorenstaande adviseren de klacht gegrond te verklaren.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Rotterdam de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 11 december 2012 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. M.P.P.M. Merx en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 18. 5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Bisschop van Rotterdam en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Bisschop binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Bisschop daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Bisschop.